

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea <i>Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară</i> (în continuare – Regulamentul) a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Externe (în continuare - MAE).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Regulamentul a fost elaborat în temeiul prevederilor Legii nr. 149 din 19.06.2025 cu privire la cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară (în continuare – Lege). În conformitate cu art. 5 din Lege, MAE exercită rolul de coordonator al politicii naționale de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară (CIDAU) a Republicii Moldova. În această calitate, ministerul este responsabil de elaborarea, implementarea și coordonarea politicii naționale în domeniu, în cooperare cu instituțiile publice competente. În temeiul art. 20 din Lege, care stipulează aprobarea de către Guvern a mecanismului de realizare a activităților de cooperare, prezentul proiect de Regulament stabilește cadrul procedural detaliat și coerent necesar pentru executarea Legii. Intrarea în vigoare este propusă pentru 1 ianuarie 2027. În perspectiva aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană (UE), statul va obține statutul de donator de Asistență Oficială pentru Dezvoltare (AOD). În acest sens, Republica Moldova trebuie să definească și să consolideze cadrul de reglementare necesar pentru implementarea politicii de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, în concordanță cu bunele practici și standardele UE și ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Aprobarea Regulamentului va asigura alinierea cadrului juridic național la principiile și mecanismele internaționale privind planificarea, finanțarea, monitorizarea și raportarea AOD, precum și clarificarea procedurilor referitoare la încheierea, aprobarea și executarea acordurilor AOD. Regulamentul se aplică autorităților publice centrale implicate în politica națională de CIDAU, organizațiilor beneficiare, partenerilor externi și operatorilor economici implicați în implementare, stabilind cadrul procedural de bază. Acesta se aplică tuturor intervențiilor, cu excepția cazurilor de aplicare specifică (reglementate distinct în secțiuni dedicate), a derogărilor sau a excepțiilor prevăzute expres de Lege. Regulamentul respectă recomandările formulate în Rapoartele de extindere ale Comisiei Europene pentru Republica Moldova (2023 și 2024) privind Capitolul 30 „Relații Externe”, care prevăd instituirea unui cadru juridic național pentru cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, în conformitate cu politicile și principiile Uniunii Europene, ale Organizației Națiunilor Unite privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) și ale OCDE privind raportarea și coordonarea AOD.

Regulamentul este elaborat în vederea realizării acțiunii nr. 2, Capitolul 30 „Relații externe”, Clusterul 6, din Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306 din 28 mai 2025.

Totodată, Regulamentul se integrează în mod direct în arhitectura de planificare strategică națională, contribuind la implementarea obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (pct. 7, pag. 46), prin consolidarea rolului Republicii Moldova ca partener responsabil în cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Regulamentul susține realizarea Programului de Activitate al Guvernului, în special în domeniul politicii externe și al integrării europene, și asigură corelarea cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, inclusiv Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, standardele OCDE, precum și Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Elaborarea prezentului Regulament este determinată de lipsa unui cadru normativ și instituțional specific domeniului CIDAU. Republica Moldova se află în prezent la o etapă incipientă de constituire a mecanismelor interne necesare gestionării eficiente a AOD.

Necesitatea elaborării acestui proiect rezultă din obligația legală de a institui cadrul normativ secundar care să reglementeze procedurile operaționale privind planificarea, finanțarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Absența unor norme clare și unitare a generat o lipsă de coordonare eficientă între autoritățile publice și a împiedicat Republica Moldova să exercite rolul de donator. Aprobarea Regulamentului remediază această deficiență, facilitând implementarea coerentă și eficientă a prevederilor legii, întărind, totodată, rolul MAE ca autoritate principală de coordonare în domeniu. Aprobarea Proiectului va permite instituirea unui cadru operațional coerent, care să răspundă standardelor internaționale OCDE, politicilor Uniunii Europene, precum și angajamentelor asumate de Republica Moldova în domeniul dezvoltării durabile și al asistenței umanitare.

Până în prezent, în Republica Moldova nu au existat documente de politici publice care să reglementeze politica CIDAU. Drept urmare, nu au fost efectuate analize ex-post privind politicile publice din domeniul CIDAU, întrucât acesta nu a beneficiat de un cadru distinct de reglementare și instituționalizare. De menționat că intervențiile statului s-au limitat la gestionarea și coordonarea asistenței externe acordate Republicii Moldova de către organizațiile internaționale și statele donatoare, în temeiul *Hotărârii Guvernului nr. 377/2018 privind cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe*.

Noul Regulament instituie procedurile tehnice necesare pentru a soluționa lacunele de reglementare, inclusiv prin introducerea obligativității evaluării riscului de mediu și social (DNSH), a integrării principiilor incluziunii și sustenabilității în managementul de proiect, și prin asigurarea transparenței datelor de finanțare prin alinierea la standardul internațional IATI.

În procesul de elaborare a proiectului de Regulament, MAE a valorificat experiența partenerilor din România, Estonia și Polonia, care au parcurs etape similare de instituționalizare a sistemelor naționale de cooperare pentru dezvoltare. Schimburile de experiență cu aceste state au demonstrat utilitatea preluării modelelor europene de succes, oferind Republicii Moldova posibilitatea de a evita dificultățile întâmpinate de alte

administrației în procesul de constituire și consolidare a propriului mecanism național de CIDAU.

Prin aprobarea și aplicarea Regulamentului se urmărește instituirea unui mecanism funcțional, predictibil și transparent de gestionare a mijloacelor financiare alocate MAE pentru activitățile de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, capabil să consolideze vizibilitatea Republicii Moldova pe plan extern și să contribuie la dezvoltarea unui sistem modern, coerent și sustenabil, compatibil cu standardele europene și internaționale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Regulamentul are drept scop instituirea unui cadru juridic, instituțional și procedural unitar pentru planificarea, finanțarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și raportarea activităților aferente politicii naționale CIDAU, în conformitate cu prevederile Legii nr. 149/2025.

Documentul urmărește consolidarea mecanismelor instituționale și financiare necesare pentru gestionarea eficientă a resurselor alocate, în spiritul transparenței, eficienței și bunei gestiuni financiare. În acest sens, proiectul prevede instituirea unui mecanism operațional clar pentru utilizarea mijloacelor financiare destinate cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare, asigurând coerența între prioritățile naționale și angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Proiectul stabilește formele și condițiile de implementare directă și indirectă a activităților CIDAU, definind cadrul procedural aplicabil atât proiectelor derulate de instituțiile publice, cât și celor realizate în baza acordurilor de finanțare prin intermediul partenerilor de dezvoltare, cum ar fi organizații internaționale, ONG-uri sau alte entități eligibile. De asemenea, sunt prevăzute categoriile de cheltuieli eligibile și neeligibile, precum și regulile privind finanțarea, raportarea și controlul utilizării fondurilor.

Regulamentul introduce proceduri clare pentru acordarea granturilor, desfășurarea apelurilor competitive, selecția beneficiarilor și încheierea acordurilor de finanțare, contribuind astfel la crearea unui proces transparent, predictibil și competitiv. Totodată, sunt consolidate mecanismele de monitorizare, evaluare, audit și raportare, pentru a asigura responsabilitatea și trasabilitatea utilizării fondurilor publice.

Un capitol distinct este dedicat acordării sprijinului bugetar direct și contribuțiilor voluntare. Aceste instrumente oferă flexibilitate strategică și permit finanțarea partenerilor-cheie (state sau organizații internaționale) în conformitate cu angajamentele asumate de Republica Moldova în plan bilateral și multilateral. Regulamentul asigură aici proporționalitatea administrativă, acceptând regulile interne de raportare și audit ale beneficiarilor în cazul organizațiilor internaționale.

Pentru atingerea acestor obiective, proiectul prevede elaborarea unui sistem procedural coerent și modern, bazat pe delimitarea clară a competențelor și pe introducerea instrumentelor de planificare strategică (Program multianual și Plan anual de cooperare). Un element central al soluțiilor propuse este integrarea cerințelor de bune practici internaționale în managementul ciclului de proiect, incluzând în mod specific: a) obligativitatea evaluării riscului de mediu și social (DNSH); b) procedura simplificată pentru granturi mici; c) raportarea și evaluarea impactului în baza criteriilor OCDE-DAC; și d) publicarea datelor de finanțare conform standardului internațional IATI pentru transparență sporită. Totodată, se consolidează rolul MAE ca autoritate coordonatoare, prin atribuirea competențelor de gestionare a fondurilor și instituirea unor proceduri transparente de utilizare a acestora.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Regulament stabilește cadrul procedural, instituțional și financiar pentru implementarea politicii naționale în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistenței umanitare. Documentul reglementează mecanismele prin care Republica Moldova va desfășura acțiuni externe în domeniu, în concordanță cu angajamentele internaționale și cu prioritățile naționale de politică externă.

Regulamentul detaliază formele și condițiile de utilizare a mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat, prin stabilirea procedurilor aplicabile implementării directe (achiziții publice, donații, transfer de expertiză, burse) și implementării indirecte (granturi, sprijin bugetar direct, contribuții voluntare). Totodată, documentul instituie criteriile de selecție a beneficiarilor și procedurile de încheiere a acordurilor de finanțare, asigurând un proces competitiv, transparent și echitabil de atribuire a fondurilor publice.

De asemenea, proiectul clarifică terminologia specifică domeniului CIDAU, prin definirea noțiunilor de *cheltuieli eligibile directe și indirecte, cofinanțare, parteneriat, buget general (neafectat)*, completând și detaliind prevederile articolului 4 din Legea nr. 149/2025. Aceste clarificări urmăresc uniformizarea aplicării cadrului normativ și asigurarea unei gestionări disciplinate a fondurilor publice destinate cooperării internaționale și asistenței umanitare.

În plan instituțional, Regulamentul consolidează rolul MAE ca autoritate centrală responsabilă pentru coordonarea și gestionarea politicii naționale în domeniul CIDAU. MAE are mandatul de a asigura coerența strategică, eficiența utilizării resurselor publice și alinierea intervențiilor Republicii Moldova la angajamentele asumate în cadrul Uniunii Europene, Organizației Națiunilor Unite și Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

MAE, prin Secția cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară (SCIDAU), exercită atribuțiile de elaborare a Programului multianual strategic și a Planului anual de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, programare bugetară, lansare și gestionare a apelurilor de proiecte, încheiere a acordurilor de finanțare, monitorizare, evaluare și raportare, precum și reprezentare externă în domeniu.

Un alt element de noutate în planificarea strategică îl constituie introducerea posibilității de elaborare și aprobare a strategiilor de țară pentru statele beneficiare prioritare. Aceste strategii de țară sunt instrumente de planificare operațională pe termen mediu care permit MAE să stabilească priorități tematice și estimări multianuale de finanțare, asigurând complementaritatea cu alți donatori și alinierea strictă la obiectivele naționale de dezvoltare ale statului beneficiar.

Procedura de aprobare a alocării mijloacelor financiare destinate activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară se desfășoară prin publicarea anuală a apelurilor pentru propuneri de proiecte pe pagina web oficială a MAE. Publicarea are loc cu cel puțin 30 de zile înainte de termenul-limită de depunere, asigurând transparența și accesul echitabil al potențialilor solicitanți.

Anunțul de lansare a apelului include informațiile esențiale privind obiectivele propunerii de proiecte, categoriile de solicitanți eligibili, durata estimată a implementării, bugetul total disponibil, valoarea granturilor individuale, criteriile de selecție, grila de evaluare, precum și datele de contact ale structurii de specialitate responsabile de gestionarea procesului.

Procedura competitivă de selecție este reglementată prin ghidul solicitantului, aprobat prin ordin al ministrului afacerilor externe, care stabilește formatul propunerilor de proiecte, parametrii financiari, categoriile de cheltuieli eligibile, procentul de cofinanțare, calendarul și procesul de evaluare. Propunerile trebuie să includă obiectivele, zona geografică vizată,

activitățile planificate, calendarul de implementare și bugetul detaliat pe categorii de cheltuieli. În cazul proiectelor ce implică cofinanțare din partea mai multor instituții publice și depășesc pragul de 5 milioane de lei, este necesar avizul prealabil al MAE.

Evaluarea propunerilor de proiect se realizează de comisii de selecție constituite prin ordin al ministrului afacerilor externe, formate din reprezentanți ai MAE, la care se pot alătura cu vot consultativ experți independenți. Membrii comisiilor sunt desemnați în baza competenței profesionale și semnează declarații de imparțialitate și absență a conflictelor de interese. Activitatea acestora se desfășoară în conformitate cu principiile transparenței, obiectivității și bunei gestiuni financiare, iar regulile de funcționare sunt aprobate prin ordin al ministrului.

Procesul de evaluare include verificarea eligibilității administrative și tehnice, urmată de analiza de fond, bazată pe criterii de relevanță, eficiență, fezabilitate, impact și sustenabilitate. Rezultatele sunt publicate pe pagina web oficială a MAE, cu indicarea punctajelor și a listei proiectelor recomandate spre finanțare. Solicitanții pot depune contestații în termenele și condițiile stabilite prin ghidul solicitantului, acestea fiind soluționate de o comisie de contestație desemnată prin ordin ministerial.

Pe baza raportului final de evaluare, SCIDAU desfășoară negocierile aferente acordurilor de finanțare cu aplicanții selectați, în limita bugetului disponibil. În cazul în care negocierea nu conduce la semnarea acordului, procedura continuă cu proiectele următoare din listă. Forma finală a acordurilor este validată de conducătorul subdiviziunii responsabile de cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, iar rezultatele sunt comunicate oficial tuturor aplicanților.

Pentru beneficiarii de tipul organizațiilor neguvernamentale sau întreprinderilor cu scop lucrativ, SCIDAU efectuează evaluarea capacității instituționale și financiare a potențialilor beneficiari, conform metodologiei aprobate prin ordin al ministrului. Decizia finală de acordare a grantului se adoptă în funcție de rezultatele acestei evaluări și de prioritățile stabilite prin Programul multianual și Planul anual de acțiuni.

În situațiile justificate temeinic, MAE poate acorda granturi prin atribuire directă, fără procedură competitivă. Această modalitate este utilizată în special pentru intervenții umanitare urgente, extinderea proiectelor aflate în derulare, parteneriate strategice, proiecte inovatoare sau pentru consolidarea capacității instituționale a organizațiilor eligibile. De asemenea, atribuirile directe pot fi utilizate pentru susținerea organizațiilor din Republica Moldova în accesarea fondurilor europene și internaționale, atunci când obiectivele acestor programe coincid cu prioritățile naționale de cooperare pentru dezvoltare și asistență umanitară.

Implementarea directă se realizează de către MAE, în calitate de autoritate contractantă, prin intermediul a patru instrumente operaționale: achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii, donații, transfer de expertiză către statele beneficiare și acordarea burselor de studii și cercetare. Această modalitate permite derularea rapidă a intervențiilor care implică acțiuni concrete ale statului, precum furnizarea de echipamente, servicii tehnice, formare profesională sau asistență umanitară directă.

Achizițiile publice efectuate de MAE vor respecta integral legislația națională aplicabilă, iar procedurile detaliate vor fi stabilite prin ordin al ministrului afacerilor externe. Acestea vor include modele de documentație, criterii de calitate, reguli privind recepția și evidența bunurilor, precum și proceduri specifice pentru situațiile de urgență umanitară.

În ceea ce privește donațiile, acestea pot fi acordate instituțiilor publice din statele beneficiare și vor urmări atingerea obiectivelor stabilite prin Programul multianual și Planul anual.

Donațiile se vor aproba prin ordin al ministrului afacerilor externe, în conformitate cu legislația privind transferurile de bunuri și servicii în context internațional.

O altă formă de implementare directă o constituie transferul de expertiză, realizat prin misiuni temporare în statele partenere. Aceste misiuni vor permite mobilizarea specialiștilor din instituțiile publice, mediul academic sau sectorul neguvernamental, pentru a oferi asistență tehnică, instruire sau consultanță în domenii de interes comun. Participanții vor fi selectați conform unei proceduri aprobate prin ordin al ministrului, care va reglementa criteriile de eligibilitate, conținutul dosarului individual, modalitățile de acoperire a cheltuielilor și obligațiile de raportare post-misiune.

Tot în cadrul implementării directe, MAE va putea acorda burse de studii și cercetare destinate formării specialiștilor din Republica Moldova și din statele beneficiare în domeniul cooperării internaționale pentru dezvoltare. Bursele vor fi oferite prin concurs, în baza unui ghid al solicitantului, aprobat prin ordin ministerial, care va stabili criteriile de calificare, procedura de selecție și condițiile de finanțare. Finanțarea poate acoperi costurile de transport, cazare și taxe de școlarizare, integral sau parțial, în funcție de specificul programului.

Toate activitățile realizate prin implementare directă vor fi monitorizate și evaluate de MAE, conform principiilor managementului bazat pe rezultate. Beneficiarii și participanții implicați vor avea obligația de a păstra și prezenta documentele justificative, în vederea auditării și raportării periodice.

Regulamentul detaliază modalitățile de implementare indirectă a mijloacelor financiare alocate activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, care se realizează prin intermediul granturilor, sprijinului bugetar direct și contribuțiilor voluntare.

Aceste forme de implementare au rolul de a valorifica expertiza, resursele și capacitățile instituțiilor publice, organizațiilor internaționale, organizațiilor neguvernamentale și altor entități eligibile, contribuind la creșterea eficienței și sustenabilității intervențiilor Republicii Moldova în domeniul cooperării pentru dezvoltare și al asistenței umanitare.

MAE acordă granturi pentru activități de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară sub formă de proiecte individuale sau ca contribuții la bugetul general al unor organisme de drept public sau privat care urmăresc atingerea obiectivelor naționale ale Republicii Moldova în acest domeniu.

Granturile sunt acordate prin procedură competitivă, în baza apelurilor publice de proiecte, cu destinație precisă și nu pot fi utilizate pentru alte scopuri, sau prin atribuire directă, în cazurile justificate temeinic (de exemplu, intervenții de urgență umanitară, parteneriate strategice, proiecte inovatoare sau extinderea unor acțiuni în derulare).

Finanțarea prin granturi acoperă exclusiv cheltuielile eligibile – directe și indirecte. Cheltuielile directe sunt acele costuri necesare și justificate pentru implementarea proiectului, care respectă principiile eficienței și bunei gestiuni financiare, sunt prevăzute în acordul de finanțare, sunt efectiv plătite și documentate fiscal. Cheltuielile indirecte – costuri administrative și de management – nu pot depăși 25% din valoarea cheltuielilor directe.

Regulamentul enumeră expres cheltuielile neeligibile, precum: amenzi, penalități, dobânzi, achiziții de terenuri și clădiri (cu excepții justificate), impozite rambursabile, amortizări, precum și orice alte cheltuieli finanțate din granturi paralele.

Regulamentul instituie, de asemenea, posibilitatea acordării sprijinului bugetar direct unui stat beneficiar, prin transferul de mijloace financiare către bugetul său public național. Acest

tip de sprijin poate fi general – fără destinație specifică – sau sectorial, direcționat către domenii prioritare de dezvoltare.

Acordarea sprijinului bugetar direct este condiționată de existența unui sistem de finanțe publice transparent și eficient în statul beneficiar, de obiective de dezvoltare aliniate cu Programul multianual strategic al Republicii Moldova și de mecanisme instituționale adecvate de monitorizare și raportare.

Pentru fiecare caz în parte, MAE încheie un acord de finanțare bilateral, care stabilește obiectivele, modalitatea de transfer, obligațiile de raportare, drepturile și responsabilitățile părților, precum și procedura de returnare a eventualelor sume neutilizate conform destinației.

O a treia formă de implementare indirectă o constituie contribuțiile voluntare acordate de Republica Moldova organizațiilor internaționale, fie sub formă de contribuții generale la bugetul acestora, fie sub formă de contribuții cu destinație specifică pentru anumite programe, fonduri sau acțiuni.

Finanțarea se formalizează prin acordul de finanțare, document juridic care reglementează obiectivul, valoarea și durata finanțării, activitățile planificate, termenele de realizare, obligațiile de raportare, drepturile și responsabilitățile părților, precum și modalitățile de returnare a eventualelor sume neutilizate. În cazul proiectelor implementate de organizații internaționale, poate fi utilizat modelul de acord propus de acestea, cu condiția conformității cu legislația Republicii Moldova.

Transferurile financiare se efectuează potrivit acordului de finanțare, în una sau mai multe tranșe, iar avansurile pot ajunge până la 100% din valoarea totală a grantului. Cheltuielile efectuate trebuie să fie justificate conform prevederilor acordului și legislației naționale. Beneficiarii sunt obligați să păstreze mijloacele financiare primite în conturi dedicate și să restituie sumele neutilizate în termen de 30 de zile de la finalizarea proiectului, dar nu mai târziu de 25 noiembrie a anului bugetar în curs.

Beneficiarii pot solicita modificarea acordului de finanțare în condiții clar stabilite: ajustarea activităților, realocarea sumelor între categorii bugetare, introducerea de activități suplimentare sau prelungirea perioadei de implementare. Toate solicitările de modificare se formulează în scris, cu justificări detaliate, și se transmit MAE cu cel puțin 30 de zile înainte de aplicare. Decizia privind aprobarea sau respingerea modificării se comunică beneficiarului în termen de zece zile calendaristice.

Regulamentul instituie, de asemenea, un cadru pentru acordarea granturilor sub formă de contribuții la bugetul general al unor organisme de drept public sau privat. Acest instrument, aliniat la practicile donatorilor internaționali (UE, OCDE), este destinat consolidării parteneriatelor instituționale pe termen lung și susținerii mandatelor organizațiilor a căror activitate se aliniază obiectivelor strategice ale Republicii Moldova. Beneficiarii eligibili pot include organizații neguvernamentale, organizații internaționale sau alte state, iar contribuțiile urmăresc susținerea obiectivelor strategice ale acestora, permițând o abordare flexibilă și partenerială.

Din punct de vedere procedural, aceste contribuții se constituie ca venituri la bugetul general al beneficiarului, fiind gestionate conform regulilor interne ale acestuia, dar cu respectarea principiilor bunei gestiuni financiare. Formalizarea cooperării pe termen lung (de până la 4 ani) se realizează printr-un Protocol de colaborare, în baza căruia se încheie ulterior acordurile de finanțare sau se emit ordinele de ministru pentru alocarea fondurilor. Raportarea din partea beneficiarilor se bazează pe principiul proporționalității administrative (acceptându-se

rapoartele anuale ale organizației), însă aceștia rămân obligați să asigure vizibilitatea sprijinului oferit de Republica Moldova și să respecte standardele de integritate.

Inițierea unei astfel de contribuții se fundamentează printr-o notă de justificare a relevanței strategice, iar acordarea se poate face fie competitiv, fie prin atribuire directă, în special în cazuri de parteneriate strategice, urgențe umanitare sau unicitatea beneficiarului. Regulamentul prevede mecanisme clare de control, inclusiv posibilitatea suspendării, modificării sau încetării contribuției în cazul nerespectării obligațiilor sau a schimbării contextului.

O noutate fundamentală a Regulamentului o constituie arhitectura de planificare strategică, asigurată prin instituirea Programului multianual strategic, a Planului anual de cooperare și, după caz, a strategiilor de țară.

Regulamentul asigură alinierea strictă la bunele practici ale UE și OCDE, fapt ce se realizează, în primul rând, prin introducerea principiului obligatoriu „A nu prejudicia în mod semnificativ” (DNSH) (Capitolul V), care asigură că nicio finanțare nu va avea impact negativ asupra mediului, cerință-cheie a finanțărilor europene.

În al doilea rând, pentru a asigura transparența și responsabilitatea, Regulamentul stabilește obligativitatea publicării datelor privind finanțările conform Standardului Inițiativei Internaționale pentru Transparența Ajutorului (IATI) (Pct. 116-118), aliniind Republica Moldova la donatorii internaționali.

În al treilea rând, mecanismul depășește simpla monitorizare, instituind evaluarea ex-post a impactului bazată pe criteriile OCDE-DAC (Pct. 111.3), și creează o buclă de feedback instituțional (Pct. 124-126), prin care "lecțiile învățate" devin obligatorii pentru planificarea viitoare.

Pentru eficiență, Regulamentul introduce o abordare de audit bazată pe risc (Pct. 114) și o procedură simplificată pentru granturi mici (Pct. 84-86), permițând flexibilitate operațională.

În vederea asigurării coerenței și eficienței administrative, Regulamentul consolidează majoritatea procedurilor operaționale, formularelor-tip și ghidurilor specifice (inclusiv cele pentru transferul de expertiză, burse, DNSH, raportare și vizibilitate) într-un singur Manual de proceduri (prevăzut la pct. 66-67 din Regulament), aprobat prin ordin al ministrului afacerilor externe. Această abordare reduce fragmentarea normativă și asigură un punct de referință unic pentru toți beneficiarii și partenerii de implementare.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de Regulament privind cooperarea internațională pentru dezvoltare și asistența umanitară, au fost analizate mai multe opțiuni de reglementare, inspirate inclusiv din experiențele României și Estoniei, state care au parcurs etape similare de instituționalizare a politicilor de dezvoltare internațională.

Opțiunea de a menține *status quo*-ul, respectiv de a nu interveni normativ, a fost respinsă de la bun început. Continuarea utilizării cadrului fragmentat existent, care nu reglementează expres mecanismul de acordare a Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare (AOD) și nici nu include standarde internaționale de aliniere (precum DNSH, IATI sau OCDE-DAC), ar fi condus la o implementare inefficientă a Legii nr. 149/2025 și la imposibilitatea Republicii Moldova de a-și exercita coerent rolul de donator.

O altă opțiune analizată a vizat fragmentarea reglementării și utilizarea unor acte normative cu forță juridică inferioară. Aceasta ar fi implicat fie adoptarea unor acte normative distincte

(hotărâri de guvern sau ordine) pentru fiecare componentă a ciclului de proiect (planificare strategică, finanțare, M&E), fie utilizarea exclusivă a actelor subordonate ministeriale (ordine). Studiile de caz au demonstrat însă că o astfel de abordare ar genera fragmentarea reglementărilor, dificultăți în coordonarea interinstituțională și ar limita claritatea și forța juridică necesară pentru definirea mecanismelor de gestiune financiară și instituțională, în special în contextul utilizării fondurilor publice și al implicării multiplelor autorități publice.

În baza acestor constatări, soluția optimă identificată este aprobarea unui Regulament unic, aprobat prin hotărâre de Guvern (HG). Această opțiune realizează un echilibru necesar între forța juridică obligatorie pentru reglementarea fondurilor publice (superioară unui ordin ministerial) și flexibilitatea administrativă, evitând supra-reglementarea la nivel de Lege. Soluția aleasă este în concordanță cu practicile din România și Estonia și asigură unitate de reglementare, coerență normativă și aliniere la standardele internaționale și europene, permițând o aplicare consecventă și transparentă a politicilor naționale în domeniul cooperării pentru dezvoltare și asistenței umanitare.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară (CIDAU) va genera un impact semnificativ și pozitiv asupra sectorului public, prin consolidarea cadrului instituțional, creșterea eficienței administrative și asigurarea unei mai bune coordonări interinstituționale.

Regulamentul va contribui la clarificarea competențelor și responsabilităților MAE, în calitate de autoritate centrală coordonatoare, pentru elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice aferente domeniului, inclusiv prin atribuții clare în gestionarea fondurilor, stabilirea priorităților tematice și geografice și coordonarea parteneriatelor internaționale.

În al doilea rând, aprobarea proiectului va conduce la o îmbunătățire substanțială a proceselor administrative prin introducerea unor proceduri unitare de planificare, finanțare, implementare, monitorizare și raportare a proiectelor de cooperare pentru dezvoltare și asistență umanitară. Aceste proceduri vor contribui la creșterea gradului de transparență, responsabilitate și coerență în utilizarea fondurilor publice.

Impactul normativ major al Regulamentului se traduce în alinierea imediată a administrației publice la standarde-cheie ale UE și OCDE. Astfel, sectorul public va integra în mod obligatoriu în managementul proiectelor sale proceduri de evaluare a riscului de mediu și social (DNSH) și de transparență a datelor (IATI). Această obligație asigură că, pe termen lung, toate autoritățile publice implicate în CIDAU își vor profesionaliza procesul decizional, adoptând practici care previn conflictele de interese și promovează sustenabilitatea.

Pe termen mediu, impactul structural se va reflecta în profesionalizarea și consolidarea capacităților instituționale ale MAE și ale altor entități publice implicate, prin dezvoltarea competențelor tehnice în domenii precum managementul bazat pe rezultate, evaluarea impactului, gestionarea granturilor și raportarea conform metodologiei OCDE. Implementarea unui mecanism național integrat de raportare a AOD va permite o monitorizare eficientă a contribuțiilor Republicii Moldova și va facilita participarea activă la procesele internaționale de raportare.

Pe lângă consolidarea capacităților de monitorizare și evaluare, Regulamentul instituie o buclă de feedback instituțional obligatorie (pct. 124-126). Aceasta impune centralizarea tuturor rapoartelor de evaluare și audit în scopul elaborării unui raport anual de sinteză a lecțiilor învățate, care va fi utilizat în mod obligatoriu pentru ajustarea și elaborarea viitoarelor

programe și planuri anuale. Acest mecanism transformă MAE într-o organizație care învață, optimizează continuu alocarea resurselor și crește calitatea deciziilor de politică externă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aprobarea proiectului de Regulament nu generează, în mod direct, un impact financiar suplimentar asupra fondurilor alocate pentru salariile existente în bugetul public național. Cu toate acestea, implementarea cadrului normativ, care integrează standarde de conformitate complexe (DNSH, IATI, OCDE-DAC), va necesita alocarea și reorientarea resurselor financiare pe termen scurt, mediu și lung, pentru a asigura funcționalitatea și credibilitatea mecanismului național de cooperare internațională pentru dezvoltare.

I. Impactul financiar direct (mijloacele financiare CIDAU)

Acest palier reprezintă impactul financiar major al Regulamentului și se referă la volumul fondurilor alocate pentru activitățile propriu-zise de CIDAU:

- Fondurile vor fi destinate implementării proiectelor de dezvoltare, acordării de granturi, sprijinului bugetar direct, contribuțiilor voluntare și intervențiilor umanitare, conform prevederilor Regulamentului.
- Finanțarea va fi asigurată integral din bugetul de stat, în limita alocărilor stabilite prin Cadrul Bugetar pe Termen Mediu și aprobate anual de către Guvern, conform Programului multianual strategic și Planului anual de acțiuni.
- Volumul precis al cheltuielilor anuale va fi determinat doar după intrarea în vigoare a Legii (1 ianuarie 2026), aprobarea Regulamentului și elaborarea primului Program multianual (2027-2030), permițând o alocare etapizată și sustenabilă.

II. Estimarea costurilor operaționale și de conformitate (costuri administrative MAE)

Aceste costuri reprezintă necesarul financiar pentru a permite SCIDAU să gestioneze procesele complexe impuse de Regulament, având în vedere capacitatea sa limitată actuală (4 angajați).

Costurile estimate se referă la bugetul administrativ al MAE pentru anul 2027 (anul I de implementare):

Categorie de cost	Justificare (conformitate regulament)	Estimare cost anual (MDL)
1.Consolidarea resurselor umane	SCIDAU (4 angajați) este insuficientă pentru a gestiona, în paralel, planificarea strategică, apelurile competitive, raportarea IATI, M&E (OCDE-DAC) și bucla de feedback. Se estimează necesitatea a 2 posturi noi de specialist (Grant Management/M&E).	400.000 MDL (estimare bazată pe costul mediu anual brut de 200.000 MDL/post)
2. IT și Transparență (IATI)	Achiziția sau dezvoltarea unui modul IT dedicat pentru publicarea datelor de finanțare în format IATI și integrarea acestuia cu sistemele financiare existente ale MAE.	250.000 MDL (Cost estimat <i>one-off</i> pentru consultanță IT/dezvoltare inițială)
3. Externalizare M&E și Audit	Evaluare: buget anual estimat pentru contractarea serviciilor de evaluare <i>ex-post</i> a	100.000 MDL (buget anual estimat pentru

	impactului (OCDE-DAC), care nu poate fi realizate cu resurse interne.	1-2 contracte de evaluare)
4.Cheltuieli administrative variabile	Organizarea apelurilor și comisii (Pct. 44): cheltuieli pentru plata onorariilor experților independenți (cu vot consultativ) din comisiile de selecție și contestație, precum și cheltuieli logistice aferente procesului.	50.000 MDL (buget anual estimat pentru onorarii și logistică)
Total costuri operaționale și de conformitate estimate (Anul I)		800.000 MDL

Notă: Cifrele de mai sus reprezintă costuri suplimentare necesare pentru a atinge standardul de operare și conformitate impus de Regulament. Fără aceste alocări, există un risc major de neconformitate cu standardele europene și de neîndeplinire a prevederilor Regulamentului.

În concluzie, impactul financiar general al Regulamentului este pozitiv și justificat, deoarece asigură că fondurile alocate pentru CIDAU sunt cheltuite conform celor mai înalte standarde de transparență, profesionalism și sustenabilitate. Costurile administrative și de conformitate sunt investiții obligatorii în: (1) atingerea conformității legale, (2) credibilitate internațională și (3) buna gestiune financiară.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va genera un impact pozitiv direct asupra sectorului privat și celui asociativ (ONG-uri). Prin definirea „întreprinderilor cu scop lucrativ” (pct. 50 din Regulament) și a „persoanelor din entități private” (pct. 14.3) ca potențiali beneficiari sau parteneri, Regulamentul deschide noi oportunități pentru companii și experți de a participa la proiecte de transfer de expertiză și de a acționa ca parteneri de implementare sau subcontractanți (pct. 2.15). Aceasta va stimula dezvoltarea pieței de servicii de consultanță și management de proiect în domeniul CIDAU și va valorifica expertiza privată în atingerea obiectivelor de politică externă.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul are un impact social pozitiv fundamental, întrucât introduce principiul incluziunii sociale ca o cerință de bază a activităților (pct. 2.1 și 29.4 din Regulament). Prin obligativitatea ca proiectele să demonstreze modul în care "vizează grupuri vulnerabile" și "asigură egalitatea de șanse", Regulamentul garantează că finanțările vor contribui la reducerea inechităților și la promovarea dezvoltării durabile centrate pe om, atât în țările beneficiare, cât și în Republica Moldova.

Proiectul va avea un impact asupra prelucrării datelor cu caracter personal. În procesul de selecție a experților (pct. 17), a membrilor comisiilor (pct. 45) și de evaluare a dosarelor de grant, MAE va colecta și prelucra date (ex. CV-uri, date de contact). Prelucrarea acestor date se va realiza cu respectarea strictă a prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, în scopul exclusiv al gestionării mecanismului de finanțare și asigurării transparenței procesului.

Proiectul promovează în mod activ echitatea și egalitatea de gen. Aceasta este o componentă centrală a principiului incluziunii sociale (pct. 29.4) și este menționată explicit ca domeniu de

consolidare a capacităților (pct. 62.5 din Regulament). Toate proiectele finanțate vor fi evaluate și din perspectiva integrării dimensiunii de gen, contribuind astfel la promovarea angajamentelor naționale și internaționale ale Republicii Moldova în acest domeniu.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul introduce, în premieră pentru un mecanism de finanțare național, o garanție robustă de protecție a mediului. Impactul asupra mediului este gestionat direct prin Capitolul V al Regulamentului, care operaționalizează principiul „A nu prejudicia în mod semnificativ” (DNSH), un standard obligatoriu al Uniunii Europene. Prin impunerea unei evaluări ex-ante și a unei Matrice de Risc DNSH pentru fiecare activitate (pct. 103), Regulamentul asigură că nicio finanțare acordată de Republica Moldova nu va cauza efecte negative neintenționate asupra mediului sau climei, aliniind politica CIDAU la obiectivele Pactului Verde European (Green Deal).
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul a fost supus consultărilor publice conform Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Anunțul privind inițierea elaborării și proiectul de act normativ au fost publicate pe pagina web oficială a MAE (Proiecte de decizii/acte normative Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova) și pe portalul guvernamental (Anunț privind inițierea elaborării proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind mecanismul de realizare a activităților de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară Particip.gov.md) la data de 15 august 2025. În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017, proiectul urmează a fi avizat de către autoritățile interesate. Suplimentar, va fi organizată o reuniune de consultări publice cu reprezentanți ai societății civile și publicului larg, în cadrul cărora vor fi colectate și analizate propuneri și obiecții.
7. Concluziile expertizelor
În conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi supus expertizei juridice și expertizei anticorupție. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare a recepționării rapoartelor din partea instituțiilor emitente.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Regulamentul se adoptă în baza Legii nr. 149/2025. În contextul corelării cu legislația națională, prevederile regulamentului se aliniază legislației privind achizițiile publice,

finanțele publice, contabilitatea publică, controlul financiar și auditul extern, precum și normelor de transparență și integritate aplicabile administrației publice.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

După intrarea în vigoare a prezentei Hotărâri (1 ianuarie 2027), implementarea prevederilor proiectului de Regulament necesită următoarele măsuri:

- Elaborarea și aprobarea de către MAE a Manualului de proceduri menționat la pct. 66-67 din Regulament, care va consolida toate procedurile, formularele și ghidurile operaționale.
- Elaborarea de către MAE și aprobarea de către Guvern a primului Program multianual strategic de cooperare internațională pentru dezvoltare și asistență umanitară, conform Legii nr. 149/2025.
- Elaborarea și aprobarea de către MAE a primului Plan anual de cooperare, în baza Programului multianual.

Mihai MÎȚU
Secretar General